

Pravda

Jedna z nejhlubších filosofických otázek je otázka po tom, co to je filosofie resp. co to znamená filosofovat. Aby odpověď na tuto otázku nebyla postavena na nereflektovaných předpokladech, musí jí předcházet pokus o podrobení zkoumání „světa“ („prostředí“), v němž je filosofování možné. Zkráceně (a tedy předběžně) je možno poukázat na svět LOGU, v němž jedině je filosofování uskutečnitelné, zejména však na adventivní skutečnost dějící se Pravdy. Bez hlubokého vztahu k Pravdě, která není žádným jsoucím, tedy k nejsoucí, ale přicházející Pravdě, není filosofování jakožto filosofování možné, protože nutně upadá a stává se pouhou sofistickou. Proto nemůžeme ani přibližně vymezit povahu filosofování, aniž bychom se pokusili pojmut principiální vztah filosofie k Pravdě. To je samo o sobě dostatečným důvodem pro malou změnu ve výkladu, který je legendou připisován Pythagorovi a jehož nejstarším literárním dokladem je Platónova Hostina ještě spíše než láska k moudrosti je filosofie láskou k pravdě (a touhou po ní). To, že filosof pravdu nemá v držení, že jí nevládne, ale že je jenom v jejích službách, nezáleží ani tolik na tom, že je pouhým člověkem (a ne bohem) a že filosofie je jen lidské počínání, nýbrž vyplývá především z toho, že pravda není „věc“, kterou by vůbec bylo možno nějak „mít“, neboť pak by nutně musela být něčím jsoucím. Filosofická láska k pravdě a touha po ní není láskou k ničemu jsoucím, danému, „faktickému“, dokonce ani k budoucímu jsoucím či faktickému – a proto je láskou a touhou velmi zvláštní. Je to otevřenost vůči pravdě přicházející, nikoliv dané, je to odevzdanost té pravdě, která teprve hledá toho, kdo by se jí odevzdal, kdo by vstoupil do jejích služeb. Snad právě proto je to – podle Platóna – FILIA a nikoliv ERÓS (na rozdíl od lásky k filosofii, která je spíše posedlostí – ERÓS FILOSOFIKOS).

(Praha, 990329-2.)